

**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

Marts 2022

**Rigsrevisionens notat om
beretning om**

**undervisningen på
professionshøjskolerne**

Opfølgning i sagen om undervisningen på professionshøjskolerne (beretning nr. 2/2016)

8. marts 2022

RN 1403/22

1. Rigsrevisionen følger i dette notat op på sagen om undervisningen på professionshøjskolerne, som blev indledt med en beretning i oktober 2016. Vi har tidligere behandlet sagen i notat til Statsrevisorerne af 14. marts 2017 og 5. august 2020.

Konklusion

Uddannelses- og Forskningsministeriet følger udviklingen i timetal på professionshøjskolerne, og udviklingen indgår som ét blandt flere centrale nøgletal i ministeriets tilsyn og styringsdialog med institutionerne. Ministeriet har i sit tilsyn fokus på de institutioner, der tilbyder færrest timer, og Rigsrevisionen kan konstatere, at det laveste antal tilbudte timer er steget på både pædagog- og læreruddannelsen i perioden 2017/18-2020/21.

Uddannelses- og Forskningsministeriet har løbende dialog med Københavns Professionshøjskole, UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole samt Professionshøjskolen Absalon om deres arbejde med at tilvejebringe forbedret ledelsesinformation. Ministeriet har konkluderet, at de 3 professionshøjskoler indsamler oplysninger om undervisernes faktiske tidsforbrug fordelt på kerneopgaver, og at denne information er tilgængelig for institutionernes ledelser.

Rigsrevisionen finder på den baggrund indsatsen tilfredsstillende og vurderer, at sagen kan afsluttes.

Rigsrevisionen baserer konklusionen på følgende:

- Variationen mellem det højeste og laveste timetal fra 2017/18 til 2020/21 er reduceret for både pædagog- og læreruddannelsen, ligesom der på begge uddannelser har været en positiv udvikling i det laveste tilbudte timetal fra 2017/18 til 2020/21.
- Uddannelses- og Forskningsministeriet har indsamlet information fra Københavns Professionshøjskole, UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole samt Professionshøjskolen Absalon, der viser, at professionshøjskolerne har ledelsesinformations-systemer, der kan give ledelsen indblik i anvendelsen af undervisernes resurser.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i oktober 2016 en beretning om undervisningen på professionshøjskolerne. Beretningen handlede om undervisning og resurseforvaltning på de 4 største uddannelser på professionshøjskolerne: lærer-, pædagog-, socialrådgiver- og sygeplejerskeuddannelserne.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, fandt de det utilfredsstillende, at professionshøjskolerne ikke havde forvaltet deres resurser til undervisning tilstrækkeligt effektivt. Statsrevisorerne bemærkede særligt, at der var stor forskel på, hvor mange undervisningstimer professionshøjskolerne tilbød de studerende.

4. På baggrund af beretningen og Statsrevisorernes bemærkninger har vi fulgt op på følgende punkter:

Et opfølgingspunkt afsluttes, når Statsrevisorerne på baggrund af indstilling fra Rigsrevisionen vurderer, at myndighedernes initiativer er tilfredsstillende.

Opfølgingspunkt	Status
1. Uddannelses- og Forskningsministeriets arbejde med at følge op på forskellene i timetal.	Behandles i dette notat.
2. Uddannelses- og Forskningsministeriets arbejde med at følge op på, om professionshøjskolernes ledelser får forbedret ledelsesinformation, som viser, hvor stor en andel af undervisernes arbejdstid der anvendes til undervisning.	Behandles i dette notat.
3. Uddannelses- og Forskningsministeriets arbejde med at følge op på opmærksomhedspunkterne fra beretningen, herunder særligt ministeriets initiativer i forhold til at afdække årsagerne til forskellene mellem professionshøjskolerne og eventuelle initiativer, der skal bidrage til at udbrede bedste praksis, så skolerne kan opnå bedre resultater med det samme resursegrundlag.	Afsluttet i forbindelse med notat til Statsrevisorerne af 5. august 2020.

5. Vi redegør i dette notat for resultaterne af opfølgningen på de punkter, der ikke tidligere er afsluttet.

Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

II. Uddannelses- og Forskningsministeriets initiativer

6. Vi gennemgår i det følgende Uddannelses- og Forskningsministeriets initiativer i forhold til de udestående opfølgingspunkter. Gennemgangen er baseret på opfølgende statusredegørelser fra de 3 professionshøjskoler fra oktober 2020 indsamlet af ministeriet samt ministeriets redegørelse fra december 2021 vedrørende status for begge opfølgingspunkter. Vi har derudover gennemgået data fra ministeriets timestalssystem for studieåret 2020/21.

Forskel i timetal på pædagog- og læreruddannelsen

7. Statsrevisorerne bemærkede i deres kritik særligt, at der var stor forskel på, hvor mange undervisningstimer professionshøjskolerne tilbød de studerende. Det fremgik af beretningen, at der både var forskelle mellem professionshøjskolerne og mellem uddannelserne inden for hver professionshøjskole. Fx blev en sygeplejerskestuderende i Sønderborg tilbudt 71 % flere timer end en sygeplejerskestuderende i Thisted. I notatet af 5. august 2020 fremgik det, at variationen i timetal på sygeplejerske- og socialrådgiveruddannelsen var faldet til 24 %, hvorfor opfølgningspunktet blev lukket med hensyn til disse 2 uddannelser. I dette notat følges der således udelukkende op på pædagog- og læreruddannelsen.

8. Opfølgningen viser, at Uddannelses- og Forskningsministeriet monitorerer udviklingen i timetal, og at udviklingen i timetal indgår som indikator i ministeriets tilsyn. Ministeriet anvender antallet af planlagte undervisnings- og vejledningstimer som ét blandt flere relevante nøgletal i sit tilsyn, herunder bl.a. tilgang, frafald, gennemførelsestid, ledighed og beskæftigelse. Professionshøjskolernes timetal og øvrige centrale nøgletal indgår tillige i ministeriets løbende styringsdialog med professionshøjskolerne, ligesom arbejdet med at understøtte de studerendes læringsudbytte indgår i institutionernes strategiske rammekontrakter med ministeriet.

9. Rigsrevisionen har undersøgt, om variationen i timetal er mindsket fra 2017/18 til 2020/21 for pædagog- og læreruddannelsen. Tabel 1 viser dette resultat.

Tabel 1
Variation i timetal på de 2 uddannelser

Skoleår/uddannelse	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Pædagog	84 %	71 %	82 %	59 %
Lærer	42 %	51 %	42 %	33 %

Kilde: Rigsrevisionens beregninger på baggrund af data fra Uddannelses- og Forskningsministeriets timetals-system.

Det fremgår af tabel 1, at variationen mellem det højeste og laveste timetal fra 2017/18 til 2020/21 er mindsket for begge uddannelser. Størst er faldet i variation på pædagoguddannelsen, der er reduceret med 25 procentpoint fra 2017/18 til 2020/21. På læreruddannelsen er variationen i timetal faldet med 9 procentpoint fra 2017/18 til 2020/21. Variationen i timetal på særligt pædagoguddannelsen er fortsat forholdsvis stor. Imidlertid skal dette ses i sammenhæng med, at variationen i timer mellem uddannelsesudbud ifølge Uddannelses- og Forskningsministeriet er relativt let påvirkeligt af enkeltstående udbud. Det skyldes, at variation her beregnes som forskellen mellem det højeste og det laveste antal udbudte timer. Tages det udbud, der tilbyder flest timer på pædagoguddannelsen, ud af beregningerne, er resultatet, at variationen på pædagoguddannelsen reduceres til 37 % i 2020/21.

Styringsdialog

Som led i tilsynet med de videregående uddannelser er Uddannelses- og Forskningsministeriet i løbende dialog med institutionerne.

10. Uddannelses- og Forskningsministeriet har i forlængelse heraf oplyst, at ministeriet i sit tilsyn og løbende styringsdialog har fastholdt og fremadrettet også vil fastholde fokus på uddannelsesudbud, der udbyder færrest planlagte undervisnings- og vejledningstimer pr. ECTS-point. Ministeriet påpeger i den forbindelse, at antallet af udbudte timer er øget i alle studieårene i perioden 2017/18-2020/21.

11. Rigsrevisionen har som opfølgning på Uddannelses- og Forskningsministeriets bemærkninger undersøgt udviklingen i det laveste tilbudte timetal inden for begge uddannelser. Resultaterne er vist i tabel 2.

Tabel 2

Udviklingen i det laveste tilbudte timetal pr. ECTS-point fra 2017/18 til 2019/21 for de 2 uddannelser

Uddannelse	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	Ændring fra 2017/18 til 2020/21
Pædagog	6,5	8,0	8,9	10,2	+3,7
Lærer	6,9	7,1	7,5	8,1	+1,2

Kilde: Rigsrevisionens beregninger på baggrund af data fra Uddannelses- og Forskningsministeriets timetalsystem.

Det fremgår af tabel 2, at der på begge uddannelser har været en positiv udvikling i det laveste tilbudte timetal fra 2017/18 til 2020/21. Størst har stigningen været på pædagoguddannelsen, hvor det lavest tilbudte timetal er steget med 3,7 timer.

12. Rigsrevisionen kan konstatere, at Uddannelses- og Forskningsministeriet monitorer og følger op på timetal. Rigsrevisionen kan også konstatere, at der både på pædagog- og læreruddannelsen har været en positiv udvikling i variationen i udbudte timer, og at antal udbudte timer er steget for de uddannelsesudbud, der udbød færrest antal undervisnings- og vejledningstimer pr. ECTS-point. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at ministeriet i sit tilsyn har understøttet at få hævet antal tilbudte timer for de laveste udbudte timetal på pædagog- og læreruddannelsen, og at ministeriet i sit tilsyn også fremadrettet vil fastholde fokus på uddannelsesudbud, der udbyder færrest planlagte undervisnings- og vejledningstimer pr. ECTS-point. Rigsrevisionen vurderer derfor, at denne del af sagen kan afsluttes.

Ledelsesinformation om undervisernes arbejdstid

13. Statsrevisorerne hæftede sig bl.a. ved, at hovedparten af professionshøjskolernes bestyrelser og direktioner ikke havde tilstrækkelig viden om, hvordan underviserne brugte deres tid på forskellige formål som fx undervisning og forskning. Rigsrevisionen anbefalede derfor, at professionshøjskolerne sikrede sig ledelsesinformation om, hvordan resurseforbruget fordelte sig på undervisernes kerneopgaver, så ledelsen kunne få et bedre grundlag for at prioritere resurserne. I notatet af 5. august 2020 fremgik det, at UC Syd, VIA University College og Professionshøjskolen UCN havde forbedret deres ledelsesinformation. I dette notat følges der derfor udelukkende op på Københavns Professionshøjskole, UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole samt Professionshøjskolen Absalon.

14. Uddannelses- og Forskningsministeriet har indsamlet information fra Københavns Professionshøjskole, UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole samt Professionshøjskolen Absalon om status for arbejdet med at forbedre ledelsesinformationen. I tabel 3 har vi sammenfattet status for forbedret ledelsesinformation på de enkelte professionshøjskoler. Vi har lagt til grund, at en professionshøjskole er i mål med at forbedre sin ledelsesinformation, når det er muligt – fx via undervisernes tidsregistrering – på overordnet ledelsesniveau at få indblik i, hvordan undervisernes resurser – det faktiske tidsforbrug – anvendes på kerneopgaverne. Kun derved kan direktion og bestyrelse følge med i, om undervisernes resurser anvendes effektivt, herunder i forhold til undervisningsopgaven.

Tabel 3

Status for de enkelte professionshøjskoler arbejde med forbedret ledelsesinformation om undervisernes arbejdstid

Navn	Tiltag	Status
Københavns Professionshøjskole (KP)	<p>KP har et tidsregistreringssystem, hvori undviseres faktiske arbejdstid kan opgøres årligt og løbende monitoreres med henblik på identifikation af merarbejde og eventuel afvikling af dette. I tidsregistreringssystemet opgøres undvisernes faktiske arbejdstid på områderne Forskning og Udvikling samt Videreuddannelse. Undvisernes tid anvendt på kerneopgaven Grunduddannelse opgøres som differencen mellem undviserens samlede registrerede arbejdstid og tiden anvendt på Forskning og Udvikling samt til videreuddannelse.</p> <p>Tidsregistreringsoplysningerne viderebringes til KP's øverste ledelse (direktion og bestyrelse) som en integreret del af de løbende budgetopfølgninger hver 4. måned.</p>	I mål.
UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole	<p>UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole har et resurseallokerings- og tidsregistreringssystem, hvor undvisernes faktiske arbejdstid opgøres. Undvisernes arbejdstid opgøres fordelt på følgende 6 kategorier: Undvisning, Øvrige opgaver (pædagogisk-administrative opgaver, kompetenceudvikling, intern udvikling samt øvrige opgaver), Forskning og Udviklingsaktiviteter, Aktiviteter, der sælges på efter- og videreuddannelsesområdet, Eksternt finansierede projekter samt Sygdom, fravær og ferieregistrering.</p> <p>Tidsregistreringsoplysningerne afrapporteres hver 4. måned til direktionen. I forbindelse med årsregnskab og årsopgørelse kan direktion og bestyrelse anvende tidsrapporteringen som grundlag for målsætning om fremtidig resurseanvendelse.</p>	I mål.
Professionshøjskolen Absalon	<p>Professionshøjskolen Absalon har et arbejdstidsregistreringssystem, hvori undvisernes faktiske arbejdstid opgøres årligt på områderne Grunduddannelse, Efter- og videreuddannelse samt Forskning og udvikling.</p> <p>Professionshøjskolen Absalons direktion og chefer har adgang til tidsregistreringsoplysningerne, og de anvendes til at drøfte overordnet prioriteringer herunder fokus på de indsatsområder, Absalon har for at udvikle undvisningskvalitet, samt forskning og efter- og videreuddannelse.</p>	I mål.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af redegørelser fra Uddannelses- og Forskningsministeriet.

På baggrund af tabel 3 konstaterer Rigsrevisionen, at det for alle 3 professionshøjskoler er muligt på overordnet ledelsesniveau at følge med i, hvordan undvisernes resurser (det faktiske tidsforbrug) anvendes på kerneopgaverne.

15. Uddannelses- og Forskningsministeriet oplyser, at ministeriet fortsat har dialog med Københavns Professionshøjskole, UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole samt Professionshøjskolen Absalon om deres arbejde med at tilvejebringe forbedret ledelsesinformation. Ministeriet oplyser, at de føler sig betrygget i, at professionshøjskolerne arbejder seriøst med at sikre, at deres ledelsesinformationssystemer giver et tilstrækkeligt indblik i anvendelsen af undervisernes resurser på kerneopgaver.

Ministeriet konkluderer, at:

- KP, UCL og Absalon indsamler oplysninger om undervisernes faktiske tidsforbrug
- den indsamlede information om undervisernes faktiske tidsforbrug er tilgængelig for professionshøjskolernes øverste ledelser
- informationen indsamles på samme måde fra år til år, hvorved resurseudviklingen kan følges
- tidsregistrering af undervisernes faktiske arbejdstid er delt op på kerneopgaver.

16. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Uddannelses- og Forskningsministeriet har haft fortsat dialog med de 3 professionshøjskoler om deres videre arbejde med at tilvejebringe forbedret ledelsesinformation, og at professionshøjskolernes ledelsesinformationssystemer ifølge ministeriet giver indblik i anvendelsen af undervisernes resurser fordelt på kerneopgaver. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at også denne del af sagen kan afsluttes.

Lone Strøm